

F. M. Dostojevski

Zločin i kazna

Bilješke o piscu:

Rođen je 1821.g. u kući vojnog liječnika. Završio je privatnu moskovsku školu, a zatim se upisuje u inženjersku školu koja nije odgovarala njegovim sklonostima za književnost. Uskoro završava akademiju, i počinje se baviti pisanjem. Čita razne zabranjene knjige i kreće se u socijalističko - utopističkom krugu. Zbog toga je i skoro pogubljen, ali je u zadnji tren pomilovan i poslan na prisilni rad u Sibir. Nakon kazne vraća se u Petrograd i bavi se književnošću. Putovao je Europom i vraća se u Rusiju s nadom za boljitak. Borio se s bolešću i materijalnim neprilikama. Poznajemo ga kao ruskog realista i modernista, pisca psihološkog romana, oca modernog romana, pripovjedača... Njegov psihološki roman je studiozno građen, sadrži elemente kriminalističkog i bulevarskog romana, a likovi su buntovnici, kršćani, robijaši, prostitutke.

Likovi:

Raskoljnikov, Sonja, Andrej

Mjesto i vrijeme radnje:

Radnja se zbiva u Rusiji u 19. st.

Sadržaj:

Raskoljnikov - glavni junak romana - student prava planira ubojstvo, Aljone Ivanove, lihvarice, čijim novcem bi usrećio ljude u svojoj okolini, a njezin nestanak bi i sam po sebi pomogao ljudima i njenoj okolini. U početku postoji unutrašnja borba između jednostavnosti rješenja i gnušanja prema samoj pomisli na takvo djelo. Razne okolnosti nagnaju ga na zločin - pismo od majke, Sonjin život, spoznaja da je lihvarica sama. Majka mu piše kako će bogato udati kćer da njemu pomogne. On teško podnosi sestrinu žrtvu, Marmeladovljevu životnu priču, činjenicu da se Sonja prostituira da prehrani obitelj. Raskoljnikov ostvaruje plan, no usput ubija i Lizvetu, a opljačkani novac skriva pod kamen. Vraća se u sobicu i pada u groznicu, te se bori sa savješću, dok dvoboj vodi s Porfirijem Petrovičem koji sve više steže psihološki obruč. Na kraju Raskoljnikov priznaje i odlazi sa Sonjom u Sibir na odsluženje kazne. Nakon svega vraća se u život pun nade, koju skuplja od Evanđelja i Sonje.

Karakterizacija likova:

Raskoljnikov

Lijep i stasit bivši student prava, koji živi u maloj tijesnoj sobici, koja ga steže poput oklopa. Bijeda i neimaština mu se gade, te se on otuđuje, postaje zamišljen i općenito nedruštven. Svoju unutrašnju borbu potpiruje mišlju kako bi jedan život mogao spasiti tisuće bijede. Nakon ubojstva ga hvata strah, jeza, izgubljen je i uplašen. Na kraju djela nalazi davno izgubljeni spokoj.

Sonja

Prostitutka čistog srca, stidljiva, plaha, ona je religiozna kršćanka, trpi bez prigovora, očito još veću bijedu od Raskoljnikove.

Andrej

Nihilist (pravac u grčkoj filozofiji, nihilisti smatraju da stvarnost ovisi o njihovom samom prihvaćanju istine. To rezultira letargijom i nebrigom za probleme okolnog svijeta - živo im se fućka za sve) , kritičar društva, prost čovjek, radio je kao službenik, koji vjeruje u budućnost i podržava preljub.

Zločin i kazna

U romanu "Zločin i kazna" Dostojevski opisuje mladog revnog studenta Raskoljnikova koji ubija staricu Aljonu Ivanovu i neplanirano i njezinu sestru Lizvetu. Kada ga taj čin potrese pobjegne iz stana ne uzevši novac koji je namjeravao ukrasti. Oboli, i zapadne u tešku moralnu krizu. Kada ozdravi zbliži se sa Sonjom, kćerkom pijanog službenika, koja mu pomaže da spozna da nije pravo postupio. Na koncu se sam prijavi policiji. Osudili su ga na osam godina prisilnog rada u Sibiru gdje je otišao skupa sa Sonjom. U prvom dijelu petog poglavlja analiziraju se Raskoljnikove noćne more. Imao je sedam godina kada je s ocem na putu doma vidio događaj koji ga je zgrozio : kako seljak hladnokrvno udara jadnog konja. Kad se probudio te su more prouzročile da je duboko u sebi počeo dvojiti u ispravnost djela koje namjerava učiniti. Kraj odlomka nam govori da ta dvojba ipak nije bila toliko moćna da bi spriječila zločin. Raskoljnikov ne optužuje sebe zbog ubojstva, nego zbog slabosti što se nije ponijeo kao Napoleon.

Za sve romane Dostojevskog je značajno da obrađuju moralna i vjerska pitanja (ima li Boga ili nema), pitanje suprotnosti dobra i zla, što je dovoljno i što nije. Ako nema Boga onda je po mišljenju njegovog junaka Raskoljnikova sve dozvoljeno, također i ubojstvo. Junakovo ime je simbolično, a značilo mi bi unutarnji raskol, duševno razdvojenju ličnost. Psihološku problematiku Dostojevski iskazuje putem unutarnjeg monologa i putem snova.

Filozofske probleme pak oblikuje dijalogom među osobama. Dostojevskog u romanu zanima čovjekova unutrašnjost. Događaje temelji na razgovorima koji s dijalogom najbolje neposredno izražavaju junakov doživljaj, njegovo životno stajalište te moralne dvojbe. Dostojevski je u jednom trenutku rekao : "Moralne ideje nastaju iz vjerskih osjećaja. Logika ih ne može nikako objasniti."

Uzeto sa "Lektirice Network"-a
url : <http://www.lektire.net/>
e-mail : info@lektire.net